

Nulägesrapport

Kristen Närradio Växjö

Svenska Kyrkan Växjö

På uppdrag av Svenska Kyrkan i Växjö är den här rapporten sammanställd för att ge en nulägesbild av närradion i allmänhet och Kristen närradio i Växjö i synnerhet. Den ger inte svar på alla frågor, men förhoppningsvis en klarare bild av hur det ser ut och fungerar. I rapporten finns några citat från personer som på något sätt uttalat sig om Kristen närradio i Växjö. Dessa ska inte ses som fakta utan som åsikter och tankar att fundera på och reflektera över.

Anders Josefsson

Grundfakta

Med närradio menas lokala radiosändningar för föreningslivet. Det är ideella föreningar som sänder och sändningarna sänds i en kommun.

Ett tillstånd att sända närradio kan bara ges till dessa juridiska personer:

- Ideella föreningar som har anknytning till sändningsområdet.
- Församlingar och kyrkliga samfälligheter inom Svenska kyrkan.
- Obligatoriska sammanslutningar av studerande vid universitet och högskolor.
- Närradioföreningar, dvs. sammanslutningar av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål.

För att starta igång sändningar vänder man sig till Radio- och TV-verket, samt till den lokala närradioföreningen. Ett tillstånd att sända närradio gäller i tre år. Därefter måste man på nytt ansöka om sändningstillstånd hos Radio- och TV-verket.

Regler för närradio

- Måste ange sin registrerade sändningsbeteckning minst en gång i timmen.
- Närradio får sända reklam (OBS! närradioföreningar får ej sända reklam), får vara partiska
- Sponsring är okej inom allt förutom nyhetsprogram, ej smygreklam.
- Musiklicenser (för den musik som sänds) betalas via närradioföreningen till Stim och IFPI
- Måste följa lagar kring media och yttrandefrihet och spela in alla sändningar för att kunna bevisa vad som sagt eller gjort i sändning.

”Närradio skapades i en tid då möjligheten att nå ut för föreningar och kyrkor var betydligt mindre än idag. Dessutom var närområdet viktigare, idag kan vi lika gärna lyssna på radio från Turkiet.

En ny tid behöver en ny levande radio. Jag tror begreppet närradio ska bytas ut mot bara radio och att innehållet ska få mer fokus.”

Man 24 år

Växjö närradioförening

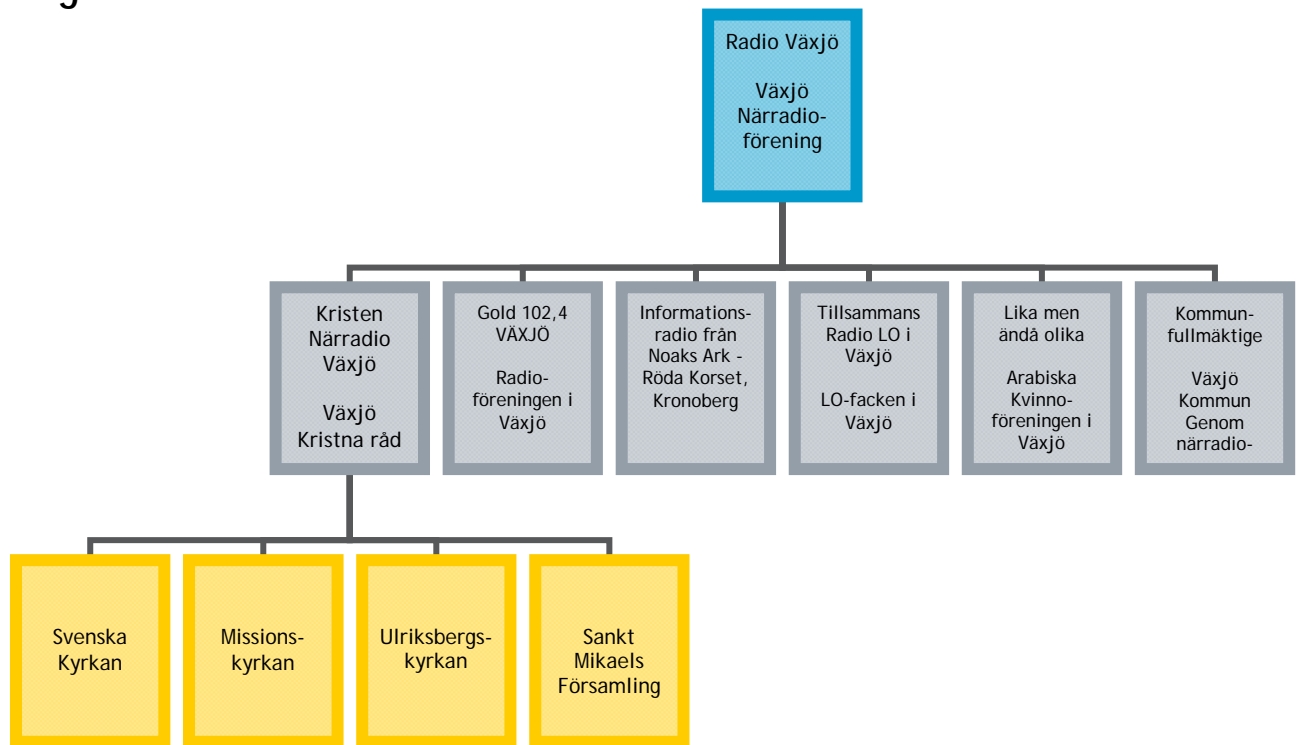
På de flesta orter där det finns närradio samordnas all sändningsverksamhet av en närradioförening. Den har som uppgift att fördela sändningstider, kostnader och ansvarar för radiosändaren (mast och utrustning för att sända). Närradioföreningen är med i NRO, Närradions riksorganisation, som arbetar för gemensamma frågor som att förhandla fram bättre avtal för närradion och vill samla den närradio som görs i Sverige under samma tak.

I Växjö finns det sex sändande föreningar

- Närradioföreningen (sänder bland annat kommunfullmäktige)
- Radioföreningen i Växjö (Gold 102,4)
- Växjö kristna råd (Kristen närradio)
- Röda Korsen Kronoberg (Noaks ark)
- Tillsammans (Radio LO i Växjö)
- Arabiska kvinnoföreningen (Lika men ändå olika)

Varje förening har ett eget tillstånd och egna sändningstider.

Organisations-skiss

Sammanhanget runt Kristen Närradio i Växjö

När man pratar om Kristen Närradio måste man vara medveten vart det sänds. I många kommuner har man på närradiofrekvensen en slinga, ofta klassisk musik som spelar hela dagarna när inga program sänds, så är inte fallet i Växjö. Kristen Närradio sänder på samma frekvens som den halvkommersiella radiostationen Gold 102,4. Deras profil är lite äldre musik och de riktar sig till de personer som är mellan 35-65 år.

Då Gold 102,4 sänder så mycket tid kopplas frekvensen 102,4 ihop med den profilen. Alltså musik som Abba, Beatles, Tomas Ledin och andra klassiker.

" Jag lyssnar ofta på Gold 102,4. Visst är det där Kristen närradio sänder? När jag hör det stänger jag av för det bryter så mycket mot den musik och typ av radio jag vill lyssna på"

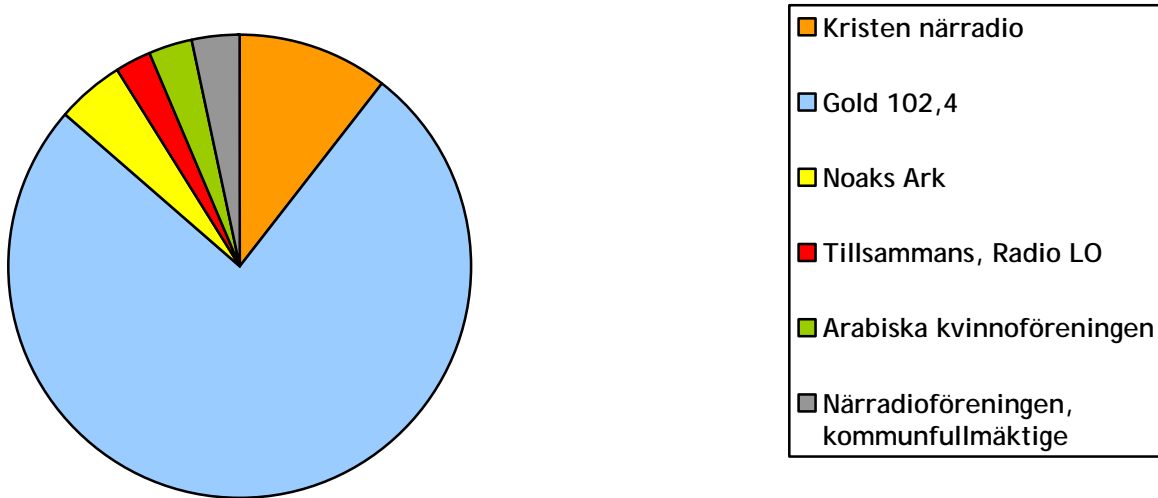
Kvinna 42 år

Då närradiofrekvensen delas mellan olika föreningar kan man antingen välja att bryta med detta eller ta tillvara och försöka få lyssnare att stanna kvar och göra övergången mjuk. Åter igen kommer frågorna in, vem vill man nå och vad är budskapet som vi vill förmedla. Här finns inga rätt eller fel, men det är viktigt att veta vad man sänder och varför.

Radio som medium kan förmedla tankar, åsikter, musik, känslor och information. Många personer, framför allt äldre lever med sin radio på ett helt annat sätt än vad yngre gör. Man är van att slå på sin radio och vara en mer aktiv lyssnare. För att nå yngre måste man arbeta mer med formen och det sätt som innehållet presenteras på.

Hur man lyssnar förändras väldigt fort just nu, framför allt hos yngre personer. Idag sänds den mesta radio som webbradio. Oavsett om man sänder närradio, kommersiell radio eller public serviceradio kan man nu oftast lyssna via internet. Detta i sin tur gör att många kan lyssna via sin mobil, vart man än finns. Tekniken förändras fort och många nya möjligheter finns att använda. Men i grund och botten är det innehållet som är det viktigaste. Utan innehåll dör en radiostation. Oavsett hur modern teknik man har eller hur fin studio man har krävs ett genomtänkt och planerat innehåll.

Fördelning av sändningstid

Kristen Närradio

I Sverige finns det närradiofrekvenser i de flesta kommuner, tidigare har det funnits i ännu flera än idag och fler olika typer av föreningar har varit engagerade. Den vanligaste typen av närradio är Kristen närradio. Idag finns det runt 70 sändande kristna närradiostationer. På vissa orter sänder en församling och på andra flera. Ibland med enskilda tillstånd och namn och ibland under ett gemensamt namn, då ofta organiserat via en samarbetsförening mellan kyrkorna, kristna råd eller en förening som enbart sänder närradio.

"Ibland lyssnar jag på gudstjänsten som sänds i närradion för att få veta vad som händer i Växjös andra kyrkor"
Kvinna 63 år

Innehållet i närradio som sänds av kyrkor runt om i landet är på många sätt liknande. Samma typ av musik och programinnehåll återkommer i många städer där Kristen närradio sänds. De som lyssnar är äldre och sändningarna har en ganska intern prägel där det förutsätts att man redan är kristen och förstår "det kristna språket". I vissa städer som till exempel Jönköping är arbetet stort. Många medarbetare

och mycket sändningstid. På andra ställen är det bara några få personer som sänder och få sändningstimmar. Kristen närradio Växjö är medelstora med 13 sändningstimmar per vecka.

I Växjö är det VKR, Växjö Kristna Råd som har tillstånd att sända på närradion och man gör det under namnet "Kristen Närradio i Växjö". Innehållet produceras av ett 10-tal personer, som är mer eller mindre aktiva. Varje vardagsmorgon sänds "Gó morgon Växjö", en morgonandakt, och på kvällar i veckan sänds bland annat program som "Musik och Bibeltimme", "Bön, förbön och lovsång" och "Önskeskivan". Sist i sändningen på kvällen sänds "Aftontankar". På lördagar sänds ingenting och på söndagar sänds en Gudstjänst från någon av kyrkorna.

När det gäller Kristen Närradio i Växjö finns det lite information. Få vet när och hur man kan lyssna på Kristen närradio och vad som sänds. Samtidigt är målgruppen outtalad, vilket tyvärr är fallet på de flesta kristna närradiostationer jag varit i kontakt med.

"Kristen närradio i Växjö är för tillfället förlegat och kunde utvecklas till något bättre. Jag skulle gärna lyssna på kristen radio, men vill inte lyssna på det som sänds idag."

Man 31 år

De grundläggande frågorna som "Varför sänder vi?", "Vilka vill vi nå" och "Hur kan vi engagera flera och göra kyrkorna mer delaktiga" kanske diskuteras inom Kristen närradio, men det arbetet syns i så fall inte utåt.

En radiostation utan tydlig vision och målgrupp har svårt att utvecklas. I arbetet med denna rapport har flera gånger frågor kring ansvar och huvudmannaskap kommit upp.

"Jag tror inga nya medarbetare har börjat på Kristen närradio i Växjö dom senaste 10 åren."
Man 54 år

Vilka är ansvariga för Kristen närradio? Vilka kan påverka verksamheten och vad kan man påverka är frågor jag inte fått några tydliga svar på. Denna otydlighet gör det svårt att förändra och tycka till om verksamheten. Kristen närradio i Växjö har haft sändningstillstånd sedan 1984 då närradion i Växjö startades.

Vad krävs idag?

Det krävs idag betydligt mindre teknik än vad man tror, en dator, ett mixerbord, hörlurar och några mikrofoner. Datorn behöver internetuppkoppling eller någon annan teknik för att sända ut. Detta gör det möjligt att ha mobila sändningar utan att behöva ta med sig en hel studio. Utvecklingen går snabbt och utrustning som för ett antal år sedan tog stor plats får idag plats i handen.

Lokaler

Man kan idag vara i princip var som helst, bara du har utrustningen till radion. Beroende på vilken känsla du vill förmedla kan man välja att ha ett väldigt ljuddämpat rum eller sända direkt från ett kyrkkaffe med kaffekoppar som klirrar i bakgrunden och skapar atmosfär.

Musik

När det gäller musik får man köpa in eller begära att få skivor skickade från skivbolag. All musik får sändas och radiostationen kan själv bygga upp ett musikarkiv, som kan finnas på dator eller cd-skivor.

Radioproduktion

När man gör ett radioprogram bör man göra det i tre steg

- Planering
- Sändning
- Utvärdering

I programmet kan man ha med gäster, intervjuer, enkäter, musik, textläsning och egna tankar. I en redaktion kan man vara många eller bara en eller två personer. Oavsett har man i redaktionen dessa roller:

- Programledare (leder programmet, guidar lyssnaren)
- Producent (ansvarar för innehåll och tider)
- Tekniker (sköter mixerbord, mikrofoner och musik)
- Reporter (gör intervjuer, beskriver situationer)

Samma person kan ha flera roller, men det är ändå bra att känna till detta och veta att man har en eller flera av dessa roller i programmet.

"Jag har väl hört lite olika men som jag kan minnas är väl, när det har spelats lugn musik för det är nog det ända som jag har lagt märke till och musiken tycker jag är bra att kunna lugna ner till, såna klassiker typiskt psalmbok typ. Korta texter kan man ibland komma ihåg typ trosbekännelsen"

Kille 15 år

Webbradio

Närradion i Växjö sänder webbradio, under de tider som program sänds på närradion. Genom webbradio kan man nå personer i hela världen, förutsatt att man har en dator och internet. Hemsidan är idag väldigt utvecklad och man når nog inte direkt många på detta sätt. I framtiden skulle detta kunna utvecklas och man får olika "profiler" eller målgrupper som man når på olika sätt, med olika innehåll. Till exempel ungdomsprogram via internet och för en mognare målgrupp via närradion.

Lyssnare

Enligt SIFO senaste mätning lyssnar 12 000 personer eller 10% av Växjös invånare på Växjö Närradio 102,4 en genomsnittlig dag. Hur många som lyssnar på Kristen Närradio finns ingen mätning på, då detta är svårt att uppskatta och ingen enskild lyssnarundersökning görs för Kristen Närradio i Växjö.

I rapporten nedan kan man se mer detaljerad statistik över vilka som lyssnar på Närradio Växjö en genomsnittlig dag. Man kan konstatera att fler män än kvinnor lyssnar, att man har flest lyssnare i åldern 35-49 och att få ungdomar och pensionärer lyssnar på närradion. Denna statistik påverkas starkt av att Gold 102,4 sänder på frekvensen så mycket tid som de gör.

Det är även med statistik för närradio i stort. Det är ett genomsnitt för hur många som lyssnar på närradio i Sverige. Jämför man statistiken kan man se att Växjö har många lyssnare i jämförelse med andra närradiostationer och är över snittet i alla målgrupper förutom åldern 65-79 år.

Samtliga 9 - 79 år	Man 9-79 år	Kvinna 9-79 år	9-19 år	20-34 år	35-49 år	50-64 år	65-79 år
% (1.000)	%	%	%	%	%	%	%

Närradio Växjö

10,0	12	11,1	8,9	5,6	12,9	15,1	11,9	2,5
------	----	------	-----	-----	------	------	------	-----

Närradio Sverige

3,3	261	3,9	2,8	2,9	3,3	3,5	3,9	2,7
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Källa: TNS SIFO Radioundersökningar Rapport IV 2009

Mindre radiostationer får uppskatta hur många som lyssnar baserat på hur aktiva lyssnarna är. Hur många som skickar in brev, mail och ringer in till programmet. Detta beror även på hur mycket man arbetar med lyssnarkontakt i sina sändningar.

Ekonomi

Hur mycket det kostar att sända närradio påverkas av flera olika saker. Dels måste man ha musiklicenser med STIM och IFPI. Vad det kostar beror på hur många potentiella lyssnare en radiostation har och hur mycket musik man sänder.

Ett exempel är Linköpings Närradio där jag tidigare varit engagerad, där betalade föreningen 60 kronor per sändningstimme för sändningarna. De pengarna används sedan av närradioföreningen för att betala musiklicenser och kostnader för radiosändaren.

I snitt kostar det 50 kronor i timmen att sända närradio i en medelstor svensk stad med ganska mycket musik men även annat innehåll. Detta är svårt att uppskatta, och varierar från stad till stad och från närradioförening till närradioförening.

För att sända webbradio är det samma princip, med den stora skillnaden att man kan se hur många lyssnare man har och kan därför betala för ett max antal lyssnare. Det är billigare att sända webbradio än närradio, mycket på grund av att man kan betala för faktiska lyssnare istället för potentiella lyssnare. I Växjö betalar närradion avgifter som om alla medborgare i kommunen skulle lyssna varje dag. I verkligheten är det 10% som vi såg ovan i statistiken. Dock är avgifterna relativt låga för närradiostationer då verksamheten bedrivs ideellt.